

Autorka: BcA. Jitka Ženíšková

Název diplomové práce:

Vliv dramaturgie operního souboru Národního divadla Brno na návštěvnost

Jitka Ženíšková navázala svou diplomovou prací na předchozí práci bakalářskou, ale zaměřila se na manažersky zajímavý a složitý problém. Diplomová práce se zabývá konkrétně vlivem dramaturgie operního souboru na návštěvnost. Zájem autorky o produkční aspekty provozu operního souboru i o operní režii je mnohaletý a velmi osobní - s provozem i produkcemi opery Národního divadla v Brně je velmi dobře obeznámena jako jeho věrná divačka, působila zde jako asistentka režie a v současné době je zaměstnána v NdBrno jako produkční v operním souboru.

Autorka se jako správná manažerka zaměřila na složitý moment nalezení rovnováhy mezi uměleckou ambicí managementu či souboru a návštěvností realizovaných produkcí. Z výše uvedených důvodů se soustředila na dramaturgii souboru, který dobře zná a který se poslední dekády výrazně profiloval inscenačními úspěchy, dramaturgickými počiny i oceňovanými výkony umělců i souboru jako celku. Pro analýzu vlivu dramaturgie na návštěvnost v korelaci se zajímavou dramaturgií s vysokou uměleckou kvalitou využila informace z archivu NdBrno, a to za celé období od otevření Janáčkova divadla v roce 1965. Přehledné uvedení titulů s konkrétním stručným zasazením do kontextu (výjimečná dramaturgie, novinka, výjimečné provedení, ojedinělé uvedení, účast pěveckých a dirigentských osobností) je podkladem pro nalezení důležitých faktorů, které návštěvnost ovlivňují. Současně ukazují proměnu a vývoj zájmu publika i jisté stálé dramaturgické postupy. Tyto autorka porovnává s dramaturgií operních domů v Evropě v přehledných grafech.

Na základě obsáhlého přehledu repertoáru i dostupných informací o jeho úspěšnosti autorka zkoumá vliv zvolených operních titulů na návštěvnost s přihlédnutím k dalším důležitým aspektům, které počty návštěvníků ovlivňují – je to lokální kontext, velikost místa, kde operní soubor působí, vkus lokálního publika, konkrétní ekonomická situace, cena vstupného, koncepce abonmá a demografická proměna publika.

Ve shrnující závěrečné části autorka uvádí hlavní faktory, které v tomto konkrétním případě operního souboru ovlivňují návštěvnost. Je to především volba repertoáru, v němž stále, stejně jako v minulosti i současnosti v evropském kontextu, převažují klasická světová operní díla. Dále je to tradiční vazba na osobnost L. Janáčka a uvádění jeho oper. Brněnské publikum bylo a je zvyklé na uvádění soudobých děl. Přímý vztah mezi vysokou kvalitou, zajímavou a výjimečnou dramaturgií však nelze na základě uvedených informací identifikovat, protože návštěvnost ovlivňuje řada dalších proměnných. V minulosti se projevil například spíše negativně vliv častého střídání vedení souboru. Zajímavá je informace o vysoké návštěvnosti současných titulů, na jejichž uvádění je brněnské publikum zvyklé a je k němu dlouhodobě vedeno. Naopak tradiční systém abonmá se jeví v dnešní době jako již nevyhovující model a větší flexibilita ve výběru repertoáru i termínu návštěvy divadla je žádoucí, což na druhou stranu neposkytuje záruku jistého zisku i záruky počtu diváků. Počet abonentů v posledních letech se drasticky snížil. Ukázalo se také, že najít správnou proporci mezi repertoárovou, semi-stagionovou a stagionovou formou programace je z hlediska návštěvnosti ve městě jisté velikosti a jistou obcí diváků velmi obtížné.

Autorka má největší zkušenost s provozem instituce v období uplynulých několika let, nicméně právě toto období bylo poznamenáno jednak rekonstrukcí Janáčkova divadla, následně pandemií a

v současné době válkou na Ukrajině a s ní souvisejícími ekonomickými dopady. Přestože by analýza návštěvnosti mohla být doprovázena základními ekonomickými údaji, dohodla se autorka s vedoucí práce, že toto hledisko nebude v práci reflektováno. Důvodem jsou velmi obtížně oddělitelné ekonomické údaje o operním souboru, neboť je pouze jednou součástí celého provozu NdBrno. Posledních 5 let byl provoz Janáčkova divadla poznamenán výše zmíněnými zásadními událostmi – rekonstrukcí (soubor hrál omezeně a v náhradních prostorách), pandemií a nakonec válkou na Ukrajině a jejími důsledky. Ekonomické údaje by byly značně zkreslené a v podstatě irelevantní.

Pro práci produkčního či manažera operního souboru ve spolupráci s uměleckým vedením je hledání a v ideálním případě nalezení rovnováhy mezi umělecky výjimečnou dramaturgií a zájmem diváků, resp. udržitelností (ekonomickou, personální, politickou) velmi složitou otázkou. Tato práce může sloužit jako inspirace i pomůcka pro produkční a manažery při přemýšlení o dramaturgii i koncipování sezón v divadlech nebo dramaturgie festivalů.

Rozsah práce je přiměřený, shrnutí hlavních aspektů, které společně s dramaturgií ovlivňují návštěvnost je srozumitelně formulováno. Při kontrole shody textu byla detekována velká shoda textu práce s jinými zdroji, nicméně z větší části se jedná o shodu v uváděných faktických údajích o repertoáru, autorech a umělcích v přehledu hraného repertoáru od roku 1965 do roku 2022.

Navrhované hodnocení: A

Ingeborg Radok Žádná, 2. 9. 2022